

Jatkotutkintojen rakennetta ja sisältöjä koskevat periaatteet 1.8.2025 alkaen

Sisällys

Jatkotutkintojen kansalliset osaamistavoitteet	3
Jatkotutkintojen rakenne	4
Taustaa	4
Lisensiaatintutkinnon rakenne	5
Tohtorintutkinnon rakenne	5
Jatkotutkintojen sisällöt	6

Jatkotutkintojen kansalliset osaamistavoitteet

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (European Qualifications Framework, EQF) on yhteinen eurooppalainen malli osaamisen kuvaamiseen, joka helpottaa eri maiden kansallisten koulutus- ja tutkintojärjestelmien keskinäistä vertailua. Viitekehyksessä on kahdeksan vaativuustasoa.

Suomen tutkintojen viitekehys kuvaa kansalliseen koulutusjärjestelmäämme kuuluvat tutkinnot, oppimäärät ja muut laajat osaamiskokonaisuudet. Viitekehys kattaa muun muassa yleissivistävän koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen. Suomen tutkintojen viitekehys perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston suositukseen eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi.

Tutkinnot, oppimäärät ja muut laajat osaamiskokonaisuudet on sijoitettu kahdeksalle tasolle niiden edellyttämän osaamisen perusteella. Kunkin tason tuottama osaaminen on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (VNA 120/2017), ja kuvaukset vastaavat eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten vaativuustasoja.

Yliopistojen tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot sijoittuvat tasolle 8, jota kuvataan asetuksessa seuraavasti:

- Hallitsee laajat kokonaisuudet ja asiayhteydet. Hallitsee edistyneimmät ja/tai erikoistuneimmat sekä syvällisimmät tiedot, taidot ja/tai teoriat, jotka sijoittuvat oman alan edistyneimmälle ja /tai erikoistuneimmalle tasolle ja alojen väliselle rajapinnalle. Soveltaa asioita luovasti. Luo uutta tietoa hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Tekee itsenäistä ja luotettavaa tieteellistä tai taiteellista ja ammatillista tutkimustyötä. Kehittää ammatillisia tehtäväalueita ja/tai tieteen- tai taiteen alaa. Kehittää ja soveltaa uusia ideoita, teorioita, lähestymistapoja tai prosesseja vaativimmissa toimintaympäristöissä. Työskentelee itsenäisesti alan vaativimmissa asiantuntijatehtävissä ja kansainvälisessä yhteistyössä tai toimii yrittäjänä. Johtaa asioita ja/tai ihmisiä. Tekee sellaisia synteesejä ja kriittisiä arviointeja, joita vaaditaan monimutkaisten ongelmien ratkaisemiseen tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa. Laajentaa ja uudelleen määrittää tietoja tai ammattikäytäntöjä.
- Kartuttaa oman alansa tietoja ja/tai vastaa muiden kehittämisestä.
- Valmius elinikäiseen oppimiseen. Toimii erilaisten ihmisten kanssa opiskelu- ja työyhteisössä sekä muissa ryhmissä ja verkostoissa huomioiden yhteisölliset ja eettiset näkökulmat. Viestii hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä tiedeyhteisölle että yleisölle oman tutkimusalan ja koko tieteenalan ja/tai ammattialan kysymyksistä äidinkielellään. Viestii

ja on vuorovaikutuksessa toisella kotimaisella kielellä sekä kykenee vaatimaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen omalla alallaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä.

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (VNA 794/2004) säättää tieteellisen ja taiteellisen jatkokoulutuksen tavoitteeksi, että sen suorittanut on:

- perehtynyt syvällisesti omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen;
- hankkinut valmiudet soveltaa itsenäisesti ja kriittisesti tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa;
- perehtynyt hyvin oman tutkimusalan kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin;
- saavuttanut sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen;
- saavuttanut riittävän viestintä- ja kielitaidon ja muut valmiudet toimia työelämässä laajoissa ja vaativissa asiantuntija- ja kehitystehtävissä ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Taiteiden tohtorin tutkintoon johtavan jatkokoulutuksen tavoitteena voi olla näiden tavoitteiden lisäksi, että opiskelija saavuttaa valmiudet luoda itsenäisesti taiteellisen toteuttamisen menetelmiä tai korkeat taiteelliset vaatimukset täyttäviä tuotteita tai suoritteita.

Taiteiden koulutuslalla muihin kuin taiteiden tohtorin tutkintoon johtavan jatkokoulutuksen tavoitteena voi olla edellä mainittujen tavoitteiden ohella tai sijasta, että opiskelija saavuttaa valmiudet luoda itsenäisesti taiteellisen toteuttamisen menetelmiä tai korkeat taiteelliset vaatimukset täyttäviä tuotteita tai suoritteita.

Jatkotutkintojen rakenne

Taustaa

Jatkotutkintojen laajuutta tai tavoiteaikaa ei säädellä valtioneuvoston asetuksella. Tampereen yliopiston tutkintosäännön 13 § mukaan jatkotutkinnon ohjeellinen suorittamisaika on päätoimisilla jatko-opiskelijoilla neljä vuotta. Sivutoimisilla jatko-opiskelijoilla suorittamisaika voi olla pidempi. Tutkintosääntö ei määrittele tavoitteellista suorittamisaikaa lisensiaatintutkinnoille. ECTS-pisteytyksen mukaisesti yhdelle lukuvuodelle mitoitettu opintojen laajuus on 60 opintopistettä.

Yliopistolain mukaan yliopisto voi edellyttää tieteelliseen tai taiteelliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi ottamansa henkilön suorittavan tarvittavan määrän täydentäviä opintoja koulutuksessa tarvittavien valmiuksien saavuttamiseksi.

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 26 § mukaan aiemmin jatkotutkintona suoritettuun lisensiaatintutkintoon sisältyvät opinnot voidaan hyväksilukea osaksi tohtorintutkintoa, mikäli ne vastaavat tutkinnon tai sen osan osaamistavoitteita.

Lisensiaatin ja tohtorin tutkintojen opetussuunnitelmat Tampereen yliopistossa 1.8.2025 alkaen noudattavat tässä linjauksessa määriteltyjä rakenteita.

Lisensiaatintutkinnon rakenne

Tutkinnon kokonaislaajuus on 150 opintopistettä.

Tutkinto koostuu seuraavista osista:

- 1) Opintokokonaisuudet, yhteensä vähintään 30 opintopistettä
 - a. Yleiset valmiudet, vähintään 5 opintopistettä:
 - i. Kaikissa tutkinnoissa pakollinen: tutkimusetiikan ja hyvän tieteellisen käytännön osaaminen 3 opintopistettä
 - ii. Muut mahdolliset tutkinnolle määriteltävät opintojaksot
 - b. Tutkimusalan ja tieteenalan opinnot, vähintään 5 opintopistettä

- 2) Tutkimustyö

Lisensiaatintutkimuksen laskennallinen opintopistemäärä määräytyy opetussuunnitelman pakollisten opintojaksojen yhteenlasketun laajuuden perusteella.

(Esimerkki: Mikäli opetussuunnitelman pakollisten opintojen laajuus on 30 opintopistettä, on lisensiaatintutkimuksen laskennallinen laajuus 120 opintopistettä.)

Mahdollisia täydentäviä opintoja ei lasketa tutkinnon minimilaajuuteen.

Tohtorintutkinnon rakenne

Tutkinnon kokonaislaajuus on 240 opintopistettä.

Tutkinto koostuu seuraavista osista:

- 1) Opintokokonaisuudet, yhteensä vähintään 30 opintopistettä
 - a. Yleiset valmiudet, vähintään 5 opintopistettä:

- i. Kaikissa tutkinnoissa pakollinen: tutkimusetiikan ja hyvän tieteellisen käytännön osaaminen vähintään 3 opintopistettä
 - ii. Muut mahdolliset tutkinnolle määriteltävät opintojaksot
 - b. Tutkimusalan ja tieteenalan opinnot, vähintään 5 opintopistettä
- 2) Tutkimustyö
- Väitöskirjan laskennallinen opintopistemäärä määräytyy opetussuunnitelman pakollisten opintojaksojen yhteenlasketun laajuuden perusteella.
(Esimerkki: Mikäli opetussuunnitelman pakollisten opintojen laajuus on 30 opintopistettä, on väitöskirjan laskennallinen laajuus 210 opintopistettä.)

Mahdollisia täydentäviä opintoja ei lasketa tutkinnon minimilaajuuteen.

Jatkotutkintojen sisällöt

Jatkotutkintojen tuottama osaaminen kehittyy usealla tavalla, joista osa opinnollistetaan, mikä tarkoittaa opintojen aikana hankitun osaamisen tunnistamista, arvioimista ja tunnustamista opintopisteinä. Itsenäisen tutkimuksen ja opintojaksojen suorittamisen lisäksi osaaminen kehittyy esimerkiksi ohjauskeskusteluiden, tieteellisen julkaisemisen, konferenssien, tutkimusvierailuiden, tutkijavaihdon, opetustyö tai käsikirjoitusten referoinnin kautta. Jatkotutkintojen pääpaino on tutkimuksessa.

Yleiset valmiudet -opintokokonaisuuden opinnot ovat tutkimusalasta ja tieteenalasta riippumattomia opintoja, jotka tulevat tutkijavalmiuksia ja asiantuntijuuden kehittymistä. Ne voivat myös kehittää muita työelämätaitoja, viestintään liittyvää osaamista tai pedagogisia valmiuksia. Yleisten valmiuksien opintokokonaisuuteen kuuluu pakollisena osana tutkimusetiikkaan ja hyvään tieteelliseen käytäntöön liittyvää osaamista vähintään 3 opintopistettä. Tohtoriohjelma määrittää osaamisperustaisesti ja profiilinsa perusteella, mitä ja minkä taseisia opintoja kokonaisuuteen voi sisältyä.

Tutkimusalan ja tieteenalan opinnot -opintokokonaisuutteen sisältyvät opinnot ovat tasoltaan 3. syklin opintoja ja niiden tulee täyttää tohtoriohjelman tarkemmin määrittelemät osaamisen ja substanssin perusvaatimukset. Opintojen tulee muodostaa kunkin opiskelijan kohdalla mielekäs, suunnitelmallinen ja perusteltu kokonaisuus.

Tohtoriohjelmilla on ohjeistus opiskelijoille ja ohjaajille opinnollistamiseen. Ohjeissa voidaan määritellä, millä periaatteilla esimerkiksi kirjallisuutta, siirrettäviä taitoja ja konferensseihin osallistumista opintopisteytetään ja kuinka paljon näin hankittua osaamista voi sisällyttää tutkintoon.